

FISHING

Investigator: Willie. D

Interviewed: Basilio Mau... Naselai, Rewa.

ULUTAGA: NA VEIKA E BALETI IRA NA GONEDAU E BUREBASAGA.

- E tiko na gonedau ka vakatokai tiko na vu se na tevoru. Oqo na gonedau nei Roko Tui Dreketi, edau tiko sara ga ko koya me kauta mai na kena ika na gone turaga na Roko Tui Dreketi. E tiko ena veimama kei Suva ena botoni wai, ka vakatokai tiko me cakau yawa. Edau tiko sara na gonedau oqo edau kila sara ko koya na gauna sa via kana ika kina na gone turaga na Roko Tui Dreketi. Edau vakila ko koya na gagadre nei Roko Tui Dreketi baleta na nona dau via kana iaka bula. E tiko ena matasawa mai na matai Suva. Ko iratou sara ga oqo eratou dau qarava tiko na ka oqo. Ni kevaka sa kila ko koya ni sa via kana ika bula na gone turaga na Roko Tui Dreketi, eke sara ga sa na muduka kina ko koya edua na tabani ika bula mai wai, qai kavataka yani ki vanua na kena vo. Ia ko iratou na kena tamata eratou dau wavoki mai baravi, ni ratou sa raica na oqo ni sa dua tu na tabani ika bula sa ciri tu ka kena vo sa kavataki mai ki vanua. Kena i balebale koya ni sa via kana ika bula na gone turaga na Roko Tui Dreketi, koya gona sa dodonu gona kina meratou kauta sara ga yani vakadodonu na ika bula oqori ki vua na gone turaga na Roko Tui Dreketi.

Cont'd Page 2.

- Ogo na kana vakarau tiko na gauna makawa ka yacova tiko mai na gauna edei. Ia keimani na gonedau tamata keimani na vakayacor ga na neimani tavi vua na gone turaga na Roko Tui Dreketi. Kevaka beka edua na ogo vakavama e vakayacori keimani sa na vakayacora ga na neimani tavi. Dau tiko tale na gauna edua talatala mai kina na gone turaga na Roko Tui Dreketi kevaka sa vinakata mai edua na ika bala, kevaka beka e vinakata mai na kua edua na ika vua na turaga na Vunivalu.

Ke sa ra na qai vakayacora na veika kece e totonu me dau vakayacori veira na gonedau ni ra sa dau gile yani ki vai.

Ia ena neitou koro ni sa na yaco yani na i tukutaku nei koya na gone turaga na Roko Tui Dreketi, sa na lai vakacabera sara yani na nona i Sevasevu lailai edua na vesa yaqona lailai. Ni sa vakacabera oti koya sa na tukuna yani na nona talai mai vua na gone turaga mai vale levu. Keitou sa na kaciva na neitou gonedau ka ra tiko ena loma ni koro. Keitou sa na qai tukuna yani sa vinaka, keitou sa na lai qoli. Ia na yaqona ka hauta yani na mata koya keitou sa na qai tukia sara ga.

Oqori na keitou gava na gonedau, ia ka keitou sara na yavase ogo e Maselai ka keitou dau vakayacora na ka ogo. Ni keitou sa gunuva na yaqona sa na rabeti sa oti sara keitou sa na tukuna yani sa vinaka keitou sa na lai qoli ni mataka. Oti ni sa mataka cake keitou sa na lai biata sara yani ki vai na neitou lava. Ia ni keitou

*- sa lako yani kina lawa ka sa ta kina edua na ika bula, keitou se na kauta sara mai. Ia na jaun keitou se rawata kina edua na ika bula keitou sa na vakatouga sara na neitou Davui. Na kena tagi na Davui ogo e kena vakaraitaki tiko ni ogo sa rawa edua na ika bula, ka ra sa kinasara tokasai vanua ni sa rawa mai edua na ika bula. Edau kens vakaraitaki tiko veira mai vanua na kena tagi na Davui, ni keimami sa rawata na edua na ika bula keimami na goneda ni turaga.

Ia dua tale na mena wai buta na gone turaga na Roko Tui Dreketi. Ogori na kena ika ga na Kabatia. Sa dau kau yani na kenai cakacaka vakavanua, sa na qai lai biu yani na lwa. Keda sa na vakarorogo ga yani kina noda i liuliu, koya me voce. Na vanua ka vodo mai kina na lawa mai na koro me na tala tale kina. Sa dau tu ena nuku rama koya eso na totobu, se ko tatara yani kina na nuku koya qori beke ko sa na qai tara yani eso na Kabatia. Ni sa rawa mai eso na Kabatia sa bia sara yani kina loma ni boto. Ia na vanua ga ko kaba mai kina na loma ni boto ko na lesuve tale.

Ni sa kau ga mai koya sa na kau sara yani ki vale lavu. Na kena kau yani na ika ogo e soga ni dau lai vari na varina, edau ta ga vua na ika.

- Ko cefi edau tala yani na turaga ni sa via kana ika bula ?
- Eke dau lai vakaraitaka yani na nona korehere koya na mata, ka dau kauta yani edua mai vesu yaqona me lai vakaraitaka yani veiratou na goneda ni sa via kana ika bula.

Cont'd Page 4.

- Edua na yasana edau vakaraitaka sara ga mai na nodratou gonedau tevorose na vu. Koya oqo ni sa dau kavataka yani kina baravi na vonu ka sa biuta tani tu edua na tabani ika bula. Qori ni ratou qai wavoki yani na gonedau ena baravi ka ratou sa raica na ka oqo, eratou sa kila sara ga ni sa via kana ika bula na gone turaga na Roko Tui, eke eratou sa na kauta sara ga yani na ika bula vua na gone turaga.
- Era dau kila beka vakacava na gonedau na vanua me ra lai qoli kina ?
- Ia ena neitou yasana sa ratou kila sara na gonedau na vanua meratou lai qoli kina. Eke eratou dau lai qoli yani ena loma ni toba kei sauka ni toba. Ni sa dau rawa mai na ika eratou nacabe tale yani kina koro. Eke sa na qai vakayacori kina na kena cakacaka vakavanua, ni sa oti koya eratou sa qai solia na ika bula ko iratou na gonedau. Kevaka sa yaco yani na mata ena bogi eratou sa na lai qoli ga yani ena bogi. Kevaka e gole mai na mata ena yakavi siga, ia eratou na qoli ga ena siga. Koya gona ni sa dau yaco yani nai tukutuku eratou sa na vakayacora sara yani na nodratou i tavi. Eke eratou sa na vakayacora na gagadre mai vua na gone turaga na Roko Tui Dreketi. Koya gona ena neitou loma ni koro erua na neitou gonedau. Kena i matai na gonedau tevorose vu kei keitou na gonedau tamata. Sai koya beka oqori nai talanoa au rawa ni rawata yani veikemudou ena ka me baleta na gonedau e na neitou yasana.

S A O T I